

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра туризму

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань 24 Сфера обслуговування
спеціальність 242 Туризм
освітньо-професійна програма Туризм

Завідувач(ка) кафедри туризму

(підпис)

Сущенко О. А.
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми

Туризм
(назва програми)

Підписано КЕП. Серійний номер:
3ED5083160DBC59B04000000B27F1A00F4EA7F00

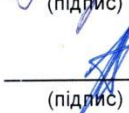
Єрмаченко В. Є.
(прізвище та ініціали)

Укладачі:

(підпис)

Сущенко О. А.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Вовк К. М.
(прізвище та ініціали)

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2023

УДК 338.48(076.034)

НЗ1

Укладачі: О. А. Сущенко

К. М. Вовк

Затверджено на засіданні кафедри туризму.

Протокол № 8 від 12.01.2022 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Наскрізна програма практики для студентів спеціальності НЗ1 242 "Туризм" освітньої програми "Туризм" другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. О. А. Сущенко, К. М. Вовк. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 15 с.

Подано загальні положення, мету, завдання, зміст і структуру переддипломної практики. Описано процес організації, принципи керівництва та контролю проходження за видами практик. Визначено порядок звітності за результатами практик, їхнього захисту та підсумкового контролю.

Рекомендовано для студентів I, II курсів спеціальності 242 "Туризм" освітньої програми "Туризм" другого (магістерського) рівня.

УДК 338.48(076.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2023

Вступ

Наскрізню програму практики складено, відповідно до Положення про проведення практики студентів Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, розробленого згідно із Законом України "Про вищу освіту", Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993 р. № 93, Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, уведеного в дію наказом університету від 26.10.2020 р. № 198, стандартами вищої освіти, освітньо-професійною програмою "Туризм" другого (магістерського) рівня спеціальності 242 "Туризм".

Програма практичної підготовки дозволяє здобувачам вищої освіти скласти чітке уявлення про те, що їм доведеться виконувати під час практики, як вирішити індивідуальні завдання, яку допомогу вони можуть дістати від керівників практики, закладу вищої освіти та підприємства (організації, установи), а також працівників (керівників) підприємства, із якими вони будуть зустрічатися під час практики.

Здобувачі вищої освіти дістануть необхідний обсяг практичних знань і умінь, відповідно до складених робочих програм практик.

1. Види, загальні характеристики, мета та заплановані результати практик

1.1. Види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види практик

Курси	Назви практик	Очна (денна) форма навчання	Заочна форма навчання	Кафедри, що забезпечують організацію	Тривалість практики	Семестри
VI	Переддипломна	+	–	Туризму	4 тижні	3-й
VI	Переддипломна	–	+	Туризму	6 тижнів	3-й

1.2. Характеристика практик (табл. 2).

Усі види практик є обов'язковими освітніми компонентами.

Таблиця 2

Характеристика практик

Курси	Назви практик	Очна (денна) форма навчання	Заочна форма навчання	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестри	Форми контролю
VI	Переддипломна	+	–	12	360	3-й	звіт
VI	Переддипломна	–	+	12	360	3-й	звіт

1.3. Переддипломна практика. Метою практики є системне узагальнення знань, здобуття та закріплення практичних навичок на базі конкретного суб'єкта господарювання – підприємства туристичного бізнесу (база практики), отримання професійного досвіду, збір інформації для дипломної роботи.

Завданнями практики є:

1) здобуття практичних навичок щодо організації, планування та прогнозування результатів реалізації конкретних проектів бази практики;

2) аналітика впливу законодавства у сфері туризму на діяльність туристичних підприємств різної форми власності;

3) робота зі статистичними даними: знаходження та обробка статистичних даних щодо діяльності туристичного підприємства, прогнозування наслідків;

4) здобуття практичних навичок щодо ведення документації, необхідної для здійснення туристичної діяльності;

5) ознайомлення з принципами організації роботи та управління персоналом на туристичному підприємстві;

6) аналіз портфелю туристичних послуг бази практики з позиції їх конкурентоспроможності;

7) розроблення практичних рекомендацій для туристичного підприємства (бази практики).

1.4. Заплановані компетентності та результати навчання (табл. 3).

Таблиця 3

Заплановані компетентності та результати навчання за видами практик

Спеціальні компетентності (СК)	Загальні компетентності (ЗК)	Результати навчання (ПР)
Переддипломна практика		
СК7	ЗК4	ПР2
СК3, СК6	ЗК4, ЗК 6	ПР4
–	ЗК5	ПР7
СК2, СК5	ЗК4, ЗК6, ЗК7	ПР9
СК5, СК6	ЗК5, ЗК7	ПР10
СК2	ЗК4, ЗК5	ПР13
СК8	ЗК 7	ПР14

Примітка:

СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.

СК3. Здатність до управління туристичним процесом у публічному секторі, в туристичній дестинації, туристичному підприємстві на різних ієрархічних рівнях.

СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

СК6. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації

СК7. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку.

СК8. Здатність до визначення стратегічних завдань у розвитку туристичного бізнесу.

ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ПР2. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.

ПР4. Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проектувати його стратегічний розвиток на засадах сталості.

ПР7. Організовувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб'єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ПР9. Розробляти та реалізовувати проекти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.

ПР10. Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування.

ПР13. Розробляти та впроваджувати новий туристичний продукт, оцінювати рівень його конкурентоспроможності.

ПР14. Приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та методів прогнозування.

2. Зміст практики

2.1. Переддипломна практика.

2.1.1. Визначення основних тенденцій розвитку світового туристичного ринку.

2.1.2. Оцінювання позитивних та негативних тенденцій розвитку вітчизняного туризму.

2.1.3. Характеристика туристичного підприємства (бази практики):

- історія створення та розвиток підприємства, напрями діяльності;
- установчі документи, що регламентують діяльність туристичного підприємства;
- аналіз кадрової політики підприємства бази практики;
- фінансово-економічний аналіз підприємства за останні три роки;
- аналіз структури основних та додаткових послуг;
- визначення особливостей договірної роботи туристичного підприємства;
- програмне забезпечення функціонування бази практики;
- аналіз бізнес-партнерів підприємства;
- особливості реалізації соціальної відповідальності туристичного підприємства;
- оцінювання маркетингової політики;
- визначення цільової аудиторії туристичного підприємства;
- базові принципи роботи з клієнтами, оформлення групових та індивідуальних турів;
- принципи формування вартості індивідуальних та групових турів;
- визначення та оцінка стратегії просування послуг: аналіз каналів збуту та отримання зовнішньої інформації;
- оцінювання здійснення контролю за якістю послуг;
- розроблення супутнього сервісу.

2.1.4. Визначення ступеню розвитку інноваційних технологій туристичного підприємства (бази практики):

- рівень використання інформаційних технологій: вказати, які програмні продукти використовуються на підприємстві для управління його діяльністю, дослідження туристичного ринку, звітності.

2.1.5. Оцінювання конкурентних позиції туристичного підприємства:

- визначення основних конкурентів підприємства;
- визначення конкурентних переваг досліджуваного підприємства;
- визначення потенційних напрямків розвитку підприємства.

2.1.6. Формування звіту на підставі отриманої інформації.

Перелік необхідних документів, що необхідно подати для допуску до захисту звіту:

- заповнений щоденник з підписами керівника бази практики та наукового керівника від університету;

- звіт з підписом наукового керівника від університету, що здається на кафедру в терміни визначені кафедрою.

Перелік документів для проходження практики:

1. Договір про проведення практики між ХНЕУ ім. С. Кузнеця та базою практики.
2. Щоденник практики.
3. Програма практики (розробляється науковим керівником практики від університету).
4. Звіт про проходження практики.

3. Вимоги до баз практик

1. Місцем проведення практики є підприємство, установа, організація будь-якої форми власності, що може забезпечити виконання програми практики за спеціальністю 242 "Туризм" для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2. Місце бази практики може бути обрано самостійно студентом за умови її відповідності вимогам навчальної програми за спеціальністю 242 "Туризм" для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

3. Підставою для проходження переддипломної практики студентами є попередньо укладений договір між підприємством, установою, організацією (база практики) і ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

4. Місце бази практики визначається на засіданні кафедри туризму відповідно до попередньо укладених договорів.

5. У разі виникнення форсмажорних обставин (обставини непереборної сили) місце бази практики студента може бути змінено незалежно від попередньо укладених угод між базою практики та ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

4. Організація проведення та керівництво практиками

4.1. Викладачі кафедри туризму здійснюють наукове керівництво практикою та виконання програми студентами.

4.2. Керівниками практики призначаються викладачі кафедри туризму на засіданні кафедри.

4.3. Науковий керівник практики студента здійснює:

- контроль прибуття студента до бази практики;
- контроль за виконанням програми практики;
- надання консультацій щодо збору та оброблення інформації, необхідної для формування звіту;
- контроль за вчасним поданням звіту з проходженням практики на кафедру туризму.

4.4. Керівник практики від кафедри туризму здійснює загальну координацію з питань організації практики, а саме:

- організація проведення інструктажу студентів перед початком практики про порядок проходження практики;
- повідомляє студентів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі, а саме: подання звіту, вимог до оформлення виконаного індивідуального завдання, підготовки виступу тощо;
- контроль за процесом проходження практики студентами на підприємствах;
- організовує захист звітів про практику студентами.

Обов'язки студентів:

- за тиждень до початку практики надати кафедрі туризму договір про проходження практики з підписами керівництва бази практики;
- за два робочі дні до початку практики здати на базу практики направлення на практику;
- в терміни, визначені кафедрою туризму, пройти інструктаж з правил техніки безпеки;
- скласти графік проходження практики та погодити його з керівником практики від бази практики;
- дотримуватися правил техніки безпеки та внутрішнього трудового розпорядку, що діють на базі практики;
- виконувати програму практики та доручення керівника практики від бази практики в рамках виконання програми практики;
- вести щоденник практики;
- сформулювати звіт за результатами проходження практики відповідно до вимог, визначених кафедрою туризму.
- звіт подається науковому керівнику та комісії кафедри протягом 10 днів після проходження практики.

5. Оцінювання результатів практики

Оцінюють результати проходження й захисту практики за 100-бальною системою оцінювання результатів навчання, прийнятою в університеті (табл. 4).

Таблиця 4

Шкала оцінювання результатів проходження та захисту практики

Оцінка (за чотирибальною шкалою)	Оцінка (за стобальною шкалою)
Диференційована шкала	
Відмінно	90 – 100
Добре	74 – 89
Задовільно	60 – 73
Незадовільно	1 – 59
Недиференційована шкала	
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	1 – 59

Підсумкова кількість балів, набута здобувачем вищої освіти за результатами проходження практики, ураховує:

відгук керівника від бази практики;

відгук керівника від кафедри;

презентацію здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;

відповіді на запитання.

Здобувачі вищої освіти, які не захистили у призначений термін звіт із практики, будуть мати академічну заборгованість. Наведено критерії оцінювання звіту (табл. 5).

Таблиця 5

Критерії оцінювання звіту із практик

1	2
100 – 90 балів	<ul style="list-style-type: none">• змістовно розкрито усі програмні питання;• виконано всі вимоги щодо оформлення звіту;• виконано всі вимоги терміну виконання звіту

1	2
89 – 74 балів	<ul style="list-style-type: none"> • програмні питання розкрито із допущенням незначних помилок; • виконано всі вимоги щодо оформлення звіту; • виконано всі вимоги терміну виконання звіту
73 – 60 балів	<ul style="list-style-type: none"> • програмні питання розкрито частково; • не дотримано всіх вимог щодо оформлення звіту; • виконано всі вимоги терміну виконання звіту
59 – 1 балів	<ul style="list-style-type: none"> • програмні питання абсолютно не розкриті; • не дотримано вимог щодо оформлення звіту; • порушено терміни виконання звіту

Загальні вимоги до оформлення звіту:

- загальний обсяг звіту з практики (без урахування додатків) становить 25 – 30 сторінок;
- формат аркушу А4 (210 × 297 мм);
- шрифт – Times New Roman;
- інтервал – 1,5;
- абзацний відступ 1,25;
- поля: ліворуч – 3 см, праворуч – 1,5 см, зверху і знизу – по 2 см;
- орієнтовний обсяг структурних складових звіту: вступ – 2 – 3, основна частина – 20 – 25, висновки – 2 – 3 сторінки;
- мови звіту – українська, англійська;
- комплектація звіту: титульний аркуш, зміст, вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаних джерел;
- нумерація сторінок, використання формул, діаграм, таблиць, оформлення додатків та посилання на літературні джерела здійснюється відповідно до загальних вимог, що встановлені для написання курсових та дипломних робіт;
- звіт подається на паперовому носії або в електронному вигляді відповідно до вимог, визначених кафедрою.

Умови допуску студентів до захисту звіту з проходження практики:

- студентом оформлено та своєчасно подано всі необхідні документи для проходження практики;

- студентом виконано програму та індивідуальні завдання практики;
- студентом сформовано звіт відповідно до вимог, визначених кафедрою;
- безпосередній допуск до захисту здійснюється науковим керівником практики, що підтверджується підписом на титульному аркуші звіту;
- невиконання раніше перерахованих у поданому документі умов дає підстави науковому керівнику не допускати студента до захисту звіту, про що ухвалюється відповідне рішення із погодженням із завідувачем кафедри.

Рекомендована література

Основна

1. Галузеві стандарти Міністерства економіки України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://surl.li/gpkmv>.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. (док. № 436-IV, редакція від 01.01.2023 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
3. Закон України "Про затвердження Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг" (док. № 85/96-ВР редакція від 07.01.2023 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0413-04#Text>.
4. Закон України "Про затвердження Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства" (док. № z680/02 редакція від 29.01.2021 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-02#Text>.
5. Закон України "Про Туризм" від 15.09.1995 р. (док. № 324/95-ВР ред. від 16.10.2020 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
6. Закон України "Про страхування" від 07.03.1996 р. (док. № 85/96-ВР редакція від 07.01.2023 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
7. Закон України "Про курорти" від 19.01.2006. (док. № 2026-III редакція від 16.10.2020 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text>.

8. Конституція України від 28.06.1996 р. (док. № 254к/96-ВР, редакція від 01.01.2020 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://surl.li/gpknf>.

9. Офіційний сайт Державного агентства з розвитку туризму. – Режим доступу : <https://www.tourism.gov.ua>.

10. Офіційний сайт Національної туристичної організації України. – Режим доступу : <https://www.ntoukraine.org>.

11. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <https://www.ukrstat.gov.ua>.

12. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (WTO). – Режим доступу : <http://www2.unwto.org>.

13. Цивільний кодекс України від 19.06.2003 р. (док. № 435-IV, редакція від 01.01.2023 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

14. World bank open data. [Electronic resource]. – Acces mode : <https://data.worldbank.org>.

15. Eurostat. [Electronic resource]. – Acces mode : <https://ec.europa.eu/eurostat/web/gisco/gisco-activities/statistical-atlas>.

Додаткова

16. Україна Інкогніта [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ukrainaincognita.com>.

17. Free travel [Electronic resource]. – Acces mode : <http://freetravel.com.ua>.

18. Virtual tours [Electronic resource]. – Acces mode : <https://www.virtourist.com>.

19. Earth3dmap [Electronic resource]. – Acces mode : <https://earth3dmap.com/>.

Зміст

Вступ	3
1. Види, загальні характеристики, мета та заплановані результати практик	4
2. Зміст практики	6
3. Вимоги до баз практик	8
4. Організація проведення та керівництво практиками	8
5. Оцінювання результатів практики	10
Рекомендована література	12
Основна	12
Додаткова	13

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Наскрізна програма практики
для студентів спеціальності 242 "Туризм"
освітньої програми "Туризм"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Сущенко** Олена Анатоліївна
Вовк Катерина Михайлівна

Відповідальний за видання *О. А. Сущенко*

Редактор *А. С. Ширініна*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2023 р. Поз. № 69 ПП. Обсяг 15 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*